

ԼՈՒՐԵՐ ԲՈՒՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒՑ

ԽԱՂԱՂՈՒԹՅԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՄԱԲՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԻ
«ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ ԾԱՌՈՒՆԱԿՈՂ
ԿՈՄԻՏԵՒ» ԱՌԱՋԻՆ ՆՍՏԱՇՐՋԱՆԸ՝
2000 ՌՐԻ ԼՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐՈՒՑ ՀԵՏՈ

Սույն թվականի մայիսի 25—28 օրերին ռուս պրավոսլավ եկեղեցու հոգևոր կենտրոն Ջագորսկի ս. Սերգեյ վանքում տեղի է ունեցել Պրագայի խաղաղության պաշտպանության համաքրիստոնեական համաժողովի «Աշխատանքները շարունակող կոմիտեի» առաջին նստաշրջանը՝ չորրորդ համագամուրից հետո:

Նստաշրջանին մասնակցել են 33 երկրներից ժամանած և քրիստոնեական տարբեր եկեղեցիներ ներկայացնող շուրջ 200 պատգամավորներ, հյուրեր՝ եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդից, ճապոնական «Խաղաղության շարժում» միությունից, ՍՄՀՄ-ի բուրդայական և մահմեդական համայնքներից, բազմաթիվ դիտորդներ և թղթակիցներ:

Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցու կողմից, որպես պատգամավոր, նստաշրջանի աշխատանքներին մասնակցում էր նաև Ռուսաստանի և Նոր Նախիջևանի հայոց հոգևոր առաջնորդ տ. Նարեկ վարդապետ Ծաբարյանը:

Ժողովի նշանաբանը և գլխավոր թեման է եղել «Եղբայրական համերաշխություն. քրիստոնյաների պարտականությունը աղքատության վերացման համար համայն աշխարհում մղվող պայքարի հարցում»:

Նստաշրջանի առաջին նիստին մասնակցել է ռուս պրավոսլավ եկեղեցու պետ Նորին Սրբություն Տ. Պիմեն պատրիարքը, որն անձամբ իր եղբայրական ողջույնները հաղորդելով ժողովի մասնակիցներին՝ արտագին ցանկություններ է արտահայտել նստաշրջանի աշխատանքների հաջողության և արդյունավետության համար:

Ժողովում հաշվետու զեկուցումով հանդես է եկել համաժողովի գլխավոր քարտուղար դոկտ. Կարոլի Տոթը: Գլխավոր թեմայի շուրջ զեկուցումներ են կարդացել տ. Յուվենալի միարոպոլիտը (ՍՄՀՄ), դոկտ. Հելլ-շտեռնը (Եվեյարիա), պրոֆ. Հ. Գահարդոն (Չիլի), պրոֆ. Չանդրան (Հնդկաստան) և ուրիշներ: Ելույթներ են ունեցել եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի ներկայացուցիչներ:

ՍՄՀՄ-ի բուրդայական համայնքի պետ Բոնդիդա Համբա Լամա Գոմբանը, Ճապոնիայի բուրդայականների անունից՝ պրոֆ. Լամա Յարոյաման, ՍՄՀՄ-ի մահմեդականների անունից՝ Բաբախանովը, և ուրիշներ:

Ժողովում քննարկվել են Եվրոպայի անվտանգության, ռապիդի դեմ մղվող պայքարի, Մերձավոր Արևելքի տագնապի, Հարավ-Արևելյան Ասիայի դրության և զինաթափության վերաբերյալ հարցեր և ընդունվել համապատասխան փաստաթղթեր և հայտարարություններ:

Այնուհետև ժողովը խմբագրել և միաձայնությամբ հաստատել է մի հաղորդագրություն, որի մեջ մասնավորապես ընդգծվում է, որ այն առաքելությունը, որին կոչվել է Խաղաղության պաշտպանության համաքրիստոնեական համաժողովը, համամարդկային և համաքրիստոնեական առաքելություն է, որ ժողովուրդների համերաշխության և արդարության համար եղած պայքարը հենց խաղաղության համար եղած պայքար է և հետևաբար աղքատությունը կարելի է վերացնել աշխարհից, եթե աշխարհն ապրի առանց պատերազմների, եթե արդարությունը, համերաշխությունը, ս. Ավետարանի ոգին իշխեն մարդկանց հոգու և սրտի վրա՝ հնարավորություն ստեղծելով աղքատներին, որ այլևս հարուստներից կախման մեջ չմնան կամ վերջինների՝ կյանքի պայմանները լինեն ներդաշնակ առաջիններին բարի կամքի հետ:

ՂՊՏԱԿԱՆ ՈՒՂԱՓԱՌ ԵԿԵՂԵՑՈՒ
ՊԱՏՐԻԱՐԷ ԾԵՆՈՒԴԱ Գ-Ի
ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԱՅՑԸ ՀՈՌՈՒ ՊՈՂՈՍ Զ
ՊԱՊԻՆ

Սույն թվականի մայիսի 4—10 օրերին Ալեքսանդրիայի Պապ և ս. Մարկոսի եկեղեցու Գահակալ Նորին Սրբություն Ամբա Ծենուդա Գ պատրիարքը պաշտոնական այցով եղել է Հռոմում որպես հյուրը Հռոմի եկեղեցու և նրա Սրբազան Քահանայապետ Նորին Սրբություն Պողոս Զ Պապի:

Այցելության ընթացքում Ծենուդա պատրիարքին ողեկցել է դպտական ուղղափառ եկեղեցու նվիրապետության բարձրաստիճան հոգևորականներից բաղկացած մի մեծ շքախումբ:

Մայիսի 5-ին պատրիարքի և կաթողիկե եկեղեցու Սրբազան Քահանայապետի միջև տեղի է ունեցել պաշտոնական հանդիպում: Հանդիպման ընթացքում երկու Հայրապետները փոխանակել են ճառեր:

Մայիսի 6-ին, կիրակի օրը, սուրբ Պետրոս մայր տաճարում մատուցվել է ս. Աթանաս Հայրապետի մահվան 1600-ամյակին նվիրված հանդիսավոր պատարագ, որին ներկա են եղել Նորին Սրբություն Ամբաստանողա Գ-ը և նրա շքախմբի անդամները: Պատարագի սրբազան արարողություններին նախագահել է Հոռմի Քահանայապետը և արտասանել մի քարոզ՝ ոգեկոչելով մեծ Հայրապետի և ավետարանական հավատի անկյուն մարտիկի անթափանչ և սուրբ ճիշատակը:

Հավարտ ս. պատարագի դպտական եկեղեցու պետի և Պողոս Զ Պապի միջև փոխանակվել են ճառեր:

Իր խոսքի մեջ Սրբազան Քահանայապետը, Հոռմի եկեղեցու եղբայրական սիրո և խաղաղության ողջունը հաղորդելով Ալեքսանդրիայի եկեղեցուն, մասնավորապես նշել է. «Մեր երկու եկեղեցիները բաժանում են առաքելական այն նույն ավանդությունները, որոնք փոխանցվել են մեզ մեր հասարակաց սուրբ Հայրերի կողմից. մեր եկեղեցական, պաշտամունքային, աստվածաբանական, հոգևոր կյանքը սնվում է նույն աղբյուրներից, թեկուզ այդ աղբյուրներն արտահայտված են տարբեր ձևերով... Այնուամենայնիվ, մենք վշտով և ամենայն խոնարհությամբ պետք է ընդունենք, որ պատմության ընթացքում մեր եկեղեցիների միջև դավանաբանական ձևակերպումների հարցում տեղի են ունեցել դաժան թշնամանքներ... Մշակութային կամ քաղաքական բնույթի դրդապատճառներ, ավելի քան աստվածաբանական դրդապատճառներ, օգտագործվել են արդարացնելու ու նաև մեծացնելու համար այն բաժանումը, որը չպետք է գոյություն ունենար բնավ: Մենք չենք կարող անգիտանալ այդ տխուր ժառանգությունը: Մենք գիտակցում ենք, որ շատ քան ունենք անելու՝ հաղթահարելու համար այդ չարաղետ ժառանգության հետևեցողները: Մեր նույն Տիրոջ հանդեպ ունեցած մեր հավատարմության մեջ, այժմ մենք աշխատում ենք վերագտնել այն բազմազան կապերը, որոնք միացնում են մեզ»:

Սրբազան Քահանայապետը իր ճառն ավարտել է հետևյալ խոսքերով. «Մենք միմյանց հանդիպեցինք հանդիսավոր ու երջանիկ այնպիսի մի առիթով, երբ Հոռմի եկեղեցին տոնում է Ալեքսանդրիայի եպիսկո-

պոս սուրբ Աթանասի մահվան 1600-ամյակը: Նա եղել է կայուն հավատքի, լավատես հույսի և վեհամեծք սրտի տեր մի Հայրապետ, մի մարդ, որի սիրտը բաց է եղել նույնիսկ իր հակառակորդների հանդեպ... Թող սուրբ Աթանասը՝ մեր հասարակաց Հայրապետը, միջնորդ հանդիսանա մեզ, որպեսզի Աստուծո առավել հավատարիմ սպասավորները դառնանք Նրա եկեղեցուն»:

Պատասխանելով Հոռմի Պապի ճառին՝ դպտական ուղղափառ եկեղեցու պատրիարքը նշել է. «Մենք համոզված ենք, որ Տերն ինքը պատրաստեց մեր այս հանդիպումը՝ թույլ տալու համար մեզ, որ մի քայլ առաջ ընթանանք մեր երկու եկեղեցիների հարաբերությունների սերտացման մեջ, եկեղեցիներ, որոնք քրիստոնեության վաղ դարերում մաս էին կազմում առաքելական չորս մեծ եկեղեցիների»:

...Տոնելով 1600-ամյակը սուրբ Աթանաս առաքյալի, որը վճռական դեր կատարեց Հավատամքի սահմանման մեջ Նիկիո Տիեզերական ժողովում և որը պաշտպանեց ճշմարիտ հավատը այնպիսի ուժով և անխնայ արիությամբ, որով օժտել էր նրան ամենակարող Աստված, մենք մտաբերում ենք, որ սուրբ Աթանասը մեր երկուսի Հայրն է միաժամանակ: Նա եկեղեցու Հայրն է ինչպես Արևելքում, այնպես էլ Արևմուտքում:

...Աթանասի և Կյուրեղի հասարակաց ավանդական աստվածաբանությունը, — եզրափակել է իր խոսքը Ծեմուդա պատրիարքը, — հանդիսանում է մի ամուր հիմք այն դիպուկ համար, որը մենք վստահում ենք հմուտ աստվածաբանների պատկառելի ժողովին, որպեսզի նրանք առավել առաջ մղեն այդ դիպուկ անկեղծ սիրո ոգով: Մենք նրանցից սպասում ենք, որ այդ աստվածաբանությունն արտահայտեն հստակ խոսքերով, առանց բարդությունների, այնպիսի մի ձևով, որ բոլորը կարողանան այն ընդունել առանց դժվարության»:

Մայիսի 10-ին երկու Հայրապետները ստորագրել են համատեղ մի հայտարարություն, որ ընթերցել է Քրիստոնյաների միության քարտուղարության նախագահ կարդինալ Ժան Վիլլերանդը:

Այս հանդիսավոր մթնոլորտում Ծեմուդա պատրիարքը արտասանել է հրաժեշտի մի ճառ, որին պատասխանել է Հոռմի Քահանայապետը:

Հոռմում գտնվելու օրերին դպտական ուղղափառ եկեղեցու պետը և նրա շքախմբի անդամները այցելել են ս. Հովհաննես դը Լատրանի, ս. Պետրոսի, ս. Մարիամ Ավագի, ս. Պողոսի տաճարները և այլ տեսարժան ու սուրբ վայրեր:

ԲՈՒՂԱՐԻԱՅԻ ՕՐԹՈԴՈՔՍ ԵԿԵՂԵՑՈՒ
ՊԱՏՐԻԱՐԷ ՄԱՔՍԻՄ Գ.-Ի
ԱՅՑԵԼՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ընդառաջելով Ալեքսանդրիայի և համայն
Աֆրիկայի հույն օրթոդոքս եկեղեցու Պապ

Մայիսի 13-ին, կիրակի օրը, առավոտյան,
տ. Զավեն եպիսկոպոս Չինչինյանը, Ալեք-
սանդրիայի թեմական և քաղաքական ժո-
ղովների մեծարգո ատենապետներ Ս.
Զարպհանյանի և Վ. Ալեքսանյանի ընկե-
րակցությամբ, ներկա է եղել ս. Էվանգելիս-

Ողջագրություն

և Պատրիարք Նիկողայոս Զ-ի եղբայրական
հրավերին՝ սույն թվականի մայիսի 10-ին
չորսօրյա այցով Կահիրե է ժամանել Բուլ-
ղարիայի օրթոդոքս եկեղեցու պատրիարք
Մաքսիմ Գ-ը իր շքախմբով, իբրև թանկա-
գին հյուրը տեղի հունաց պատրիարքի:

Մայիսի 12-ին, շաբաթ օրը, երեկոյան,
Ալեքսանդրիայի ս. Էվանգելիսմոս մայր տա-
ճարում երկու պատրիարքների նախագահու-
թյամբ տեղի է ունեցել կրոնական մի արա-
րողություն, որին հրավիրված է եղել նաև Ե-
գիպտոսի հայոց առաջնորդական տեղա-
պահ տ. Զավեն եպիսկոպոս Չինչինյանը:

Նույն օրը տեղի հունաց պատրիարքարա-
նի դահլիճում, ի պատիվ Բուլղարիայի օր-
թոդոքս եկեղեցու հոգևոր պետի և նրա
շքախմբի անդամների, կազմակերպվել է ըն-
դունելություն, որի ընթացքում եգիպտահա-
յոց առաջնորդական տեղապահը ներկա-
յացել է երկու պատրիարքներին, իբրև ս.
Էջմիածնի անդամ, և Մաքսիմ պատրիար-
քին հաղորդել Ամենայն Հայոց Վեհափառ
Հայրապետի եղբայրական ողջույնը:

մոս Մայր տաճարում երկու պատրիարքների
միասին մատուցած ս. պատարագին, փո-
խանակված ճառերին և ապա՝ պատրիար-
քարանձի դահլիճում տրված պաշտոնական
ընդունելությանը:

ՀԱՆԴԻՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՀԻՐԵՈՒՄ՝
ՆՎԻՐՎԱԾ Ս. ԱԹԱՆԱՍ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ
1600-ԱՄՅԱԿԻՆ

Կահիրեի ս. Մարկոս նորակառույց մայր
տաճարում սույն թվականի մայիսի 14-ին
սկսվել են ս. Աթանաս Հայրապետի 1600-
ամյակի և նրա մասունքների՝ Հոռմից վերա-
դարձվելու կապակցությամբ կազմակերպ-
ված պաշտոնական հանդիսությունները:

Երեկոյան ժամը 6-ին տաճարում տեղի է
ունեցել հանդիսավոր ժամերգություն և Է-
կումենիկ համատեղ աղոթք, որին ներկա են
եղել շուրջ հինգ հազար հավատացյալներ,
այդ թվում՝ քրիստոնեական տարբեր եկե-
ղեցիների բարձրաստիճան հոգևոր ներկա-
յացուցիչներ, պետական-քաղաքական դեմ-
քեր, դիվանագետներ և պաշտոնական հյու-

Ս. Մարկոս մայր տաճարում

րեր: Հոռմի կաթոլիկ եկեղեցին՝ Երկաթագրել են Ալժիրի արքեպիսկոպոս կարդինալ Լտիեն Դյուվալը, Վերին Վոլտայի արքեպիսկոպոս կարդինալ Պողոս Զունգրանան, պապական նվիրակ տ. Բրունո Հայիմը և Քրիստոնյաների միության քարտուղարության փոխ-քարտուղար հայր Պիեռ Դյուարեն:

Արարողությունից հետո տաճարում առաջինը ելույթ է ունեցել կարդինալ Դյուվալը: Այնուհետև ողջույնի և շնորհավորանքի խոսքերով հաջորդաբար հանդես են եկել Եթովպիայի ուղղափառ եկեղեցու պատրիարք Աբունա Թեոֆիլոսի Երկաթագուցիչ տ. Ղրիզորիոս եպիսկոպոսը, անգլիկան եկեղեցու և Քենտրբերիի արքեպիսկոպոսի Երկաթագուցիչ տ. Լեոնար եպիսկոպոսը, ռուս պրավոսլավ եկեղեցու և Մոսկվայի ու համայն Ռուսիո պատրիարք Պիմենի Երկաթագուցիչ տ. Սրապիոն եպիսկոպոսը և Ֆինլանդիայի բողոքական-լութերական եկեղեցու միության նախագահ վերապատվելի Սիմո Ժոկեն:

Մայր տաճարի խորանում հատուկ տեղ է տրամադրված եղել Երկաթագուցիչ հյուր եկեղեցականներին, այդ թվում և եգիպտահայոց առաջնորդական տեղապահ տ. Զավեն եպս. Զինչիյանին, որը հանդիսությունների ընթացքում պաշտոնական Երկաթագուցիչ են էր ս. Էջմիածնի և Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Վազգեն Առաջինի:

Հետևյալ օրը, մայիսի 15-ի առավոտյան,

ս. Մարկոս մայր տաճարում դպրական եկեղեցու պատրիարք Ծենուդա Գ-ը մատուցել է ս. պատարագ, որին իրենց մասնակցություն են բերել, լրիվ զգեստավորումով, ասորական, եթովպական և Հայաստանյայց ուղղափառ եկեղեցիների Երկաթագուցիչները: Ասորական եկեղեցին անձամբ Երկաթագրել է Անտիոքի պատրիարք Մար Իգնատիոս Յակոբ Գ-ը: Մալաբարի ուղղափառ եկեղեցին և Տանն Կիլիկի կաթողիկոսությունը Երկաթագուցիչներ չեն ունեցել հանդիսություններին:

Հայաստանյայց եկեղեցու կողմից տ. Զավեն եպիսկոպոս Զինչիյանը, ս. պատարագի զգեստավորումով և ընկերակցությամբ տ. Ներսես Ծ. վարդապետ Բապունյանի, մասնակցել է ս. պատարագի արարողությանը և աղոթասացությանը՝ հայերեն լեզվով:

Ս. Աթանաս Հայրապետի կյանքի, գործունեության և վարդապետության մասին հոգեշունչ ու տպավորիչ մի քարոզ է արտասանել պատարագի Ծենուդա Գ. պատրիարքը:

Հավարտ ս. պատարագի ողջույնի խոսքով առաջինը հանդես է եկել Ասորական եկեղեցու պատրիարք Մար Իգնատիոս Յակոբ Գ-ը: Այնուհետև Հայաստանյայց եկեղեցու և Արա Գահակալի անունից խոսք է արել տ. Զավեն եպիսկոպոս Զինչիյանը, որը նախ իր սրտագին շնորհակալությունն ու ուրախությունն է արտահայտել այն երջա-

միկ պատեհության համար, որ ընծայվել է իրեն՝ քույր եկեղեցիների բարձրաստիճան ներկայացուցիչների հետ միասին մասնակցելու և Աթանաս Հայրապետի 1600-ամյացելու և Աթանաս Հայրապետի և քերելու իր հարգանքի վկայությունը և Մարկոսի Աթոռի 20-րդ Գահակալի հիշատակին, իբրև մի մեծ հայրապետի և սրբի, որն ուղիղ վարդապետությամբ տևաբար հալածել է հերձվածողներին և համարձակորեն ուսուցանել Քրիստոսի Աստվածությունն ու մարդկությունը, ինչպես նաև և Երրորդության երեք անձների համագոյակցությունը: Ապա բնությանը տեղի տվեց Հայրապետի հոգու ամրությունն ու հավատքի զորությունը՝ Չինչինյան սրբազանն իր ելույթը եզրափակել է հետևյալ խոսքերով.

«Երկաթը ծեծելու համար կրակին կտանին: Աթանաս Հայրապետն ալ շեղեցնելու համար իր ուսուցումն, չարչարանքներու կրակին մեջ դրին, հալածեցին, աքսորեցին, բայց անկա ավելի ամրացավ իր հավատքին մեջ: Դպտի և հայ եկեղեցիներն ալ շատ չարչարված են իրենց հավատքին համար, բայց չեն շեղած բնավ: Անոնք ոչ միայն իրենց ուղիղ դավանությամբ, այլ իրենց տառապանքին մեջ ևս եղբայրացած են»:

Տ. Զավեն եպիսկոպոսի ելույթից հետո, ողջույնի խոսքերով հաջորդաբար հանդես են եկել մարոնիտ եկեղեցու պատրիարք կարդինալ Մեռնիի ներկայացուցիչն ու Յուսեֆ Սֆելը եպիսկոպոսը, Անտիոքի, Ալեքսանդրիայի և Երուսաղեմի հույն կաթոլիկ պատրիարքն ու Մաքսիմոս Հայեքի ներկայացուցիչն ու Պողոս Անթաքիան և վերջում՝ Խաղաղության համաշխարհային խորհրդի քարտուղար Չվեյցարացի դոկտ. Հայմրիխ Հելլշտեռնը:

Այնուհետև դպտի հոգևորականներից, քույր եկեղեցիների պաշտոնական ներկայացուցիչներից և հյուր եկեղեցականներից կազմված բազմամարդ թափորը հանդիսավոր շքերթով առաջնորդել է և Աթանաս Հայրապետի անյունները (որոնք վերջերս Պոլոս Զ սրբազան Պապի կողմից հանձնարվել էին Օենուդա Գ պատրիարքին ու նրա շքախմբի անդամներին՝ նրանց պաշտոնական այցելության առիթով Վատիկան) սրբի անունով կառուցված մատուռն առջև, մայր տաճարի ներքնահարկը և հատուկ ընթերցվածներից և արարողություններից հետո հանդիսավորությամբ գետնել է նրա վերջին հանգատարանում, բազմահազար հավատացյալների ներկայությամբ:

Նույն օրը, երեկոյան, դպտիների պատրի-

արքարանի հանդիսարանում միջազգային համալսարանների պրոֆեսորների և հայտնի աստվածաբանների կողմից տրվել է դասախոսությունների մի շարք՝ նվիրված և Աթանասի կյանքին և վարդապետությանը:

Հետևյալ օրը, մայիսի 16-ին, հանդիսություններին մասնակցող պատվիրակությունների անդամները և հյուրերը այցելել են հին Կահիրեի դպտական եկեղեցիները և քաղաքի տեսարժան վայրերը:

Երեկոյան տ. Զավեն եպիսկոպոս Չինչինյանը, հատուկ հրավեր ստացած լինելով Եգիպտոսի պապական նվիրակից, ներկա է եղել նվիրակի ապարանքում երեք կարդինալների պատվին կազմակերպված պաշտոնական ճաշկերության, որին մասնակցել են նաև նախարարներ և դեսպաններ:

Մայիսի 17-ին քույր հյուրերը մեկնել են Ալեքսանդրիա, որտեղ երեկոյան, և Մարկոսի տաճարում տեղի է ունեցել եկեղեցական արարողություն և աղոթասացություն՝ Էկումենիկ ոգով: Դպտիների պատրիարքարանի ներկայացուցիչ Ֆարատինն սրտատույ մի ճառով ողջունել է հանդիսություններին մասնակցող քույր եկեղեցիների բոլոր պատգամավորների և հյուրերի ներկայությունը: Ապա իրար ետևից ողջույնի խոսքեր և և Աթանաս Հայրապետի կյանքին ու գործունեությանը նվիրված ճառեր են արտասանել Արևմտյան Գերմանիայի բողոքական եկեղեցու ներկայացուցիչը, Օվեդիայի ավետարանական եկեղեցու ներկայացուցիչ Հոբերտ Օրեմուսը, Հայց. եկեղեցու ներկայացուցիչն ու Զավեն եպիսկոպոս Չինչինյանը և Հայդելբերգի համալսարանի պատմության դասախոս և դոպական գրականության մասնագետ դոկտ. Մյուլլերը: Խաղաղության համաշխարհային խորհրդի նախագահության կողմից ուղարկված մի հեռագիր է ընթերցել նույն խորհրդի քարտուղար Հայմրիխ Հելլշտեռնը:

Վերջում շուրջ մեկ ժամ տևող հուզիչ և հոգեշունչ մի ճառ է արտասանել Նորին Սըրբություն Օենուդա Գ Պատրիարքը, որից հետո հյուրերը առաջնորդվել են տաճարի ներքնահարկում գտնվող մի գեղեցիկ մատուռ, որի խորանի տակ գետնելված է և Մարկոս ավետարանչի գլուխը իբրև մատուռ:

Ս. Աթանաս Հայրապետի 1600-ամյակին նվիրված սույն հանդիսությունները տեղական մամուլի, ռադիոյի և հեռուստատեսության միջոցով լայն արձագանք են գտել ժողովրդի բոլոր խավերում: